

telova. Nejisto jest, do kterého stupně příbuzensví sáhalo toto oprávnění a odpovědnost. Není také patrno pokud jevila se při mstivé povaze horalů skutečně msta, jisto jest však, že nastupuje na její místo systém komposiční. Vyskytají se tu osoby, které sprostředkují smír mezi rody mimo soud. Soud pouze sankcionuje smlouvu uzavřenou mimo něj. Odklad má pak charakter nejen náhrady za utrpenou škodu usmrcením příbuzného, nýbrž i ráz zadostiučinění. Výše jeho řídí se individuálním případem. I pokora se tu vyskytá, ale forma její ze zápisů soudních není dosti jasna. Vedle pokory vyskytá se ještě zvl. ofěra, podobně jak tomu bylo na Moravě. Smír mezi stranami končil se odprošením a odpuštěním. Otázka, zda šoltysovi platila se vždy určitá peněžná pokuta jest sporno, neboť zápisy soudní nepodávají dosti dokladů. Také část odkladu nepřipadala tu pánu vsi jako v ostatním Malopolsku, nýbrž viník platil zvláštní pokutu zvanou »vina« pánu podobně jako na haličské Rusi.

Sebrav takovýmto způsobem pečlivě veškeren materiál autor v třetí kapitole oceňuje, co v tomto právním obyčeji jest starobylého a jak zatím ve stol. XVI. a XVII. vývoj v ostatním Polsku pokročil. V kapitole čtvrté pak autor zkoumá, jaké proveniencie jest právní obyčej udržující se v Sidzině a Jordanově. Velmi přehledně, ale velmi podrobně probírá památky práva německého, jichž používali kolonisti v Polsku. Vyniká tím, jak neobyčejného významu nabyly tyto právní památky v Polsku rovněž i pro právo trestní a pro právní normy o usmrcení člověka. Autor přihlíží především ku právu saskému, potom však také ku právním památkám, jež byly v platnosti ve Slezsku. Autor všimá si pak nejen právních památek, nýbrž i památek soudní praxe, v níž obsažen i bohatý materiál ku řešení dané otázky. Dochází pak ku závěru, že v právním obyčeji v Sidzině a Jordanově zachovaly se nejen zbytky práva německého v Polsku, nýbrž i starého práva polského.

V kapitole páté probírá pak příčiny, proč zachovaly se tyto staré právní normy v zapadlé horské vsi odloučené svou nepřístupností od ostatní země, zatím co v této pokročil právní řád ku veřejnoprávnímu stíhání usmrcení člověka.

Rauscher.

Mezinárodní právo soukromé.

Sanchez de Bustamante y Sirven Antonio, *Projet de droit international privé*. Traduit de l'espagnol par Paul Goulé. Paris, 1925. Société anonyme du Recueil Sirey. Stran 280. Cena neoznačena.

Snaha po sjednocení a kodifikaci mezinárodního práva soukromého datuje se již od polovice minulého století. Řada mezistátních konferencí jak v Evropě, tak i v Americe pokoušela se o sjednání předpokladů, na nichž mezinárodní právo soukromé mohlo by býti vybudováno. Četní autoři vypracovali více méně úplné soukromé návrhy kodexů mezi-

národního práva soukromého (na př. Dudley Field, Olivi, Internoscia, Ramirez), jiní věnovali otázce spednocení a kodifikace mezinárodního práva soukromého obsáhlé monografie, v nichž snažili se vyřešiti aspoň hlavní předpoklady (na př. Niemeyer, Meili, Kahn, Corsi a jiní).

Přítomná práce náleží rovněž mezi soukromé návrhy kodifikační. V jejich řadě zaujímá však postavení jistě zcela výjimečné a to již vzhludem k osobě autorově i vzhledem k okolnostem, za nichž tento předkládá svůj návrh veřejnosti. Autor osnovy A. S. de Bustamante, profesor mezinárodního práva na universitě v Havaně, patří k předním znalcům mezinárodního práva soukromého v přítomnosti. Jeho autorita uznávána jest i v Evropě, kde zaujímá tento americký učenec čelné významné funkce, jsa na př. členem Stáلهo soudu mezinárodní spravedlnosti, místopředsedou Institutu práva mezinárodního a místopředsedou mezinárodní Akademie práva srovnávacího. Vedle systému mezinárodního práva soukromého (»Tratado de derecho internacional privado«) vydal další pozoruhodné studie z tohoto oboru: »El orden publico«, »Programas de las asignaturas de derecho internacional privado«, »La Autarquia personal«, »Discurso« a »El Tribunal permanente de justicia internacional« (přeložena do jazyka francouzského a anglického). — K vypracování samostatné osnovy Kodexu mezinárodního práva soukromého přiveden byl autor účastí amerického Institutu práva mezinárodního na kodifikačních pracích panamerické Unie v oboru mezinárodního práva soukromého. Jmenovaná Unie, vykonávajíc usnesení páté mezinárodní konference americké z roku 1923 zahájila v roce 1924 svoje přípravy ke kodifikaci mezinárodního práva soukromého, přerušené válkou světovou. Práci tchto účastní se i americký Institut práva mezinárodního, který oficielně shromáždil se v Limě a k úředním poradám vyslal 4 svoje zástupce Matose, Octavio, Sarmiento a de Bustamante.

V úvodní části, kterou autor osnově předeseílá, podává přehled dosavadních snah po kodifikaci mezinárodního práva soukromého v obou dílechsvěta. V Evropě poukazuje autor k pokusům Manciniho a k iniciativě vlády holandské, která vedla k známým konferencím mezinárodního práva soukromého v Haagu. (V tomto směru jest vylíčení předmluvy velmi stručné, zejména nezmiňuje se autor vůbec o zásadné různých názorech jednotlivých evropských států na určité právní poměry a instituty, které byly dosud hlavní překážkou kodifikace jednotného mezinárodního práva soukromého v Evropě). Zevrubnější jest předmluva pokud jde o snahy americké, což jest vysvětlitelno nepoměrně většími úspěchy, kterých snahy po kodifikaci mezinárodního práva soukromého zde dosáhly a které případně charakterisoval Valéry*) slovy, že v tomto směru dal Nový Svět příklad Světu Starému. Autor

*) Valéry, Manuel de droit international privé, str. 46.

líčí postupně vývoj sjednocení mezinárodního práva soukromého v Americe počínajíc kongresem juristů v Limě (1878), významným kongresem v Montevideu (1888), konferencí ve Washingtonu (1890) a Rio de Janeiro (1906) a ždo války světové a naznačuje stav snah kodifikačních po skončení války světové.

V další části úvodu autor správně zdůrazňuje, že tak dalekosáhle a obtížné dílo, jako jest unifikace a kodifikace norem mezinárodního práva soukromého jest nemožné bez zásadního vyřešení základních pojmů, týkajících se samého pojetí a obsahu mezinárodního práva soukromého a principů, z nichž sluší vyvoditi pravidla všeobecně platná. Třeba otázky tyto nemohou býti výslovně pojaty do článků kodexu mezinárodního práva soukromého, sluší k nim nicméně přihlížeti jako k hlavnímu problému bez jehož vyřešení nelze doufati ve zdar celého díla.

Řídě se touto zásadou zkoumá de Bustamante především samotný pojem mezinárodního práva soukromého, které jeví se mu jako souhrn pravidel určujících hranice v otázce zákonodárné kompetence států, pokud jde o jejich použití na právní vztahy, které mohou býti podrobeny rozličným zákonodárstvím. Takto definováno liší se mezinárodní právo soukromé svým předmětem a svým postupem (*«par ses procédures ou modes d'action»*) od mezinárodního práva veřejného, které zabývá se zevními vztahy států, jako člena mezinárodního společenství. Další charakteristické rozdíly hledá autor, jako obvykle bývá vyopci-táváno, v rozdílnosti povahy pramenů mezinárodního práva veřejného a soukromého a v prostředcích donucovacích. Zajímavý jest obzvláště názor Bustamantův pokud jde o povahu mezinárodního práva trestního. Řeší problém se stanoviska zákonodárství zúčastněných států a vyvozuje, že dochází řešení určením hranic platnosti tohoto kterého právního řádu. Otázka vydávání zločinců jest dle něho podstatně otázkou procesní, tedy vlastním oborem mezinárodního práva soukromého. Třeba při řešení těchto otázek nelze vždy přijmouti názor autorův aspoň bez nutných korektiv, neb výhrad jest nicméně uvítati snahu jeho po přesném rozlišení mezinárodního práva soukromého od ostatních příbuzných větví právních. Snaha ta zasluhuje tím větší pozornosti, že právě autoři románských národů zejména v poslední době pohlížejí na mezinárodní právo soukromé spíše jako na součást mezinárodního práva veřejného, zcela přehlížejíce úzkou souvislost tohoto oboru vědního s právem soukromým a speciálně soukromým právem srovnávacím. Že v důsledku toho bývá — a to často i na újmu samého mezinárodního práva soukromého — zcela zanedbávána pozitivistická stránka tohoto oboru netřeba podotýkati. Z poslední práce de Bustamante jest jasno, že autor plně kloní se k názoru, že mezinárodní právo soukromé jest oborem samostatným, který s mezinárodním právem veřejným není v žádné souvislosti, který předpokládá nejen řadu zvláštních znalostí, nýbrž liší se od něho i svojí vědeckou methodou.

Vlastní kodex rozděluje autor na čtyři knihy, jimž předesílá v úvodních osmi člancích pravidla všeobecně platná. V nich obsažena jsou všeobecná pravidla o právní způsobilosti příslušníků smluvních států. (Autor vychází z předpokladu, že Kodex vstoupí v život ve formě vzájemných smluv amerických států). První, nejobsáhlejší kniha věnována jest zásadám vlastního soukromého práva mezinárodního (civilního, občanského práva mezinárodního; droit civil international). Kniha druhá zabývá se mezinárodním právem soukromým, kniha třetí mezinárodním právem trestním a kniha čtvrtá zásadami soudního řízení ve vztazích soukromoprávních, obchodních a trestních.

Práce *Busta Mantova* jest jistě významným dílem v oboru mezinárodního práva soukromého a třeba snad prakticky dojde aplikace na poměrech amerických, zaslouží plnou měrou zájem civilistů evropských.

Boh. Šejhar.

Právo obchodní.

Kizlink Karel, *Akciová společnost v konkursu*. V Brně 1924. Nákladem Barviče a Novotného. Stran VII. a III.

Spis rozvržen jest na šest kapitol. První jedná o konkursní způsobilosti akciové společnosti, druhá o předpokladech konkursu akciové společnosti, třetí o konkursní podstatě, čtvrtá o účincích prohlášení konkursu na akciovou společnost, pátá o partikulárním konkursu akciové společnosti, šestá o ukončení konkursu.

V kapitole první zabývá se spisovatel vedle celkem nesporné téze o konkursní způsobilosti akciové společnosti otázkou, jde-li o konkurs osoby či konkurs jmění. Tato otázka je s teoretického hlediska velmi závažná skýtající možnost přezkoumati dosavadní vědecké konstrukce právnických osob, zejména také Schwarzovu nauku o účelovém jmění a Kizlink právem věnoval jí značnou pozornost. Srovnává oba hlavní v literatuře vyslovené názory a uváděje předpisy pozitivního práva, jichž oba se dovolávají (§§ 1. odst. 1, 59, 78 odst. 3, 157 a j. konk. ř. proti § 8 čl. XIV. uvoz. nař. ke konk. ř., § 373 odst. 2 c. ř. s. a § 46, zejména čís. 4 konk. ř.), řeší autor spornou otázku tak, že se snaží zeslabiti dosah předpisů, z nichž se dovozuje právní subjektivita konkursní podstaty. Tímto způsobem však otázky rozřešiti nelze, neboť všechna polemika nevyvrátí předpisů pozitivního práva, v nichž skutečně lze spatřovati oporu pro názor autorem potíraný. Spisovatel měl si uvědomiti, že teoretické řešení určité sporné otázky nemusí nutně vždy vypadnouti jednoznačně a měl uvažovati, jaké praktické důsledky má přijetí toho či onoho názoru. Úvahu o praktických důsledcích sporného učení o právní subjektivitě akciové společnosti v konkursu byl by dobře uplatnil ve výkladech o účincích konkursu na společnost (kapitola čtvrtá, oddíl 1). S hlediska systematického jest první kapitole vytknouti, že reprodukce a kritika učení Schwarzova